

Et jødisk påskemåltid sammen med Jesus

Udarbejdet af Martin Nørremark, tidl. ungdomssekretær i Joffi

At fejre et messiansk påskemåltid i sin menighed er ikke bare anderledes og spændende. Det har også noget godt og vigtigt at sige os kristne i dag. For det første kan det give større indsigt i det vi læser i Bibelen. For det andet ligger der i påskemåltidet et fantastisk evangelium gemt, da alt i påskemåltidet peger frem mod Jesus, der har frembåret det endegyldige offer for vores synder.

Et påskemåltid består af tre afdelinger. En første afdeling med forskellige læsninger, bønner og sange. Anden afdeling består af det deciderede påskemåltid. Måltidet afsluttes, som det startede, med forskellige læsninger, bønner og sange

Til afholdelse af et messiansk påskemåltid skal der være en, der leder aftenen og instruerer de andre i, hvad de skal gøre. Det vil derudover være oplagt, at inddrage flere af deltagerne til læsning af de forskellige bibeltekster. De relevante vejledninger til både leder og deltager findes på de følgende sider.

Til et messiansk påskemåltid skal bruges forskellige ingredienser og rekvisitter, hvilke ligeledes er beskrevet i denne vejledning.

Længden af et påskemåltid afhænger naturligvis af, hvad og hvor meget man vælger at inkludere i måltidet, men som minimum skal beregnes 2 timer inklusiv spisning. Man kan eventuelt undlade at spise sammen. Man kan også erstatte sangene med andre sange, hvis man ikke kender dem.

Nærværende vejledning er udarbejdet af ungdomssekretær i Ordet og Israel Martin Ramlov, med senere bearbejdelse af Martin Nørremark.

Indhold:

Oversigt over praktiske forhold omkring påskemåltidet

Vejledning til lederen

Vejledning til deltagerne

Et påskemåltid er en glædens fest, så god påskefest.

Et jødisk påskemåltid sammen med Jesus – praktiske forhold

Opstilling

Bordene stilles så samlet som muligt

Borddækning og pynt

På bordene skal der være lys, og til hver deltager: et glas, en middagstallerken, kniv, gaffel, et lille engangsbæger til vinen og en serviet. Desuden kander med vand. For hver ti deltagere skal der være et sederfad – se beskrivelse nedenunder. Og sammen med hvert sederfad skal der være en kande med rødvin iblandet vand i forholdet 1:1. (Man også bruge stærk blandet rød saftvand)

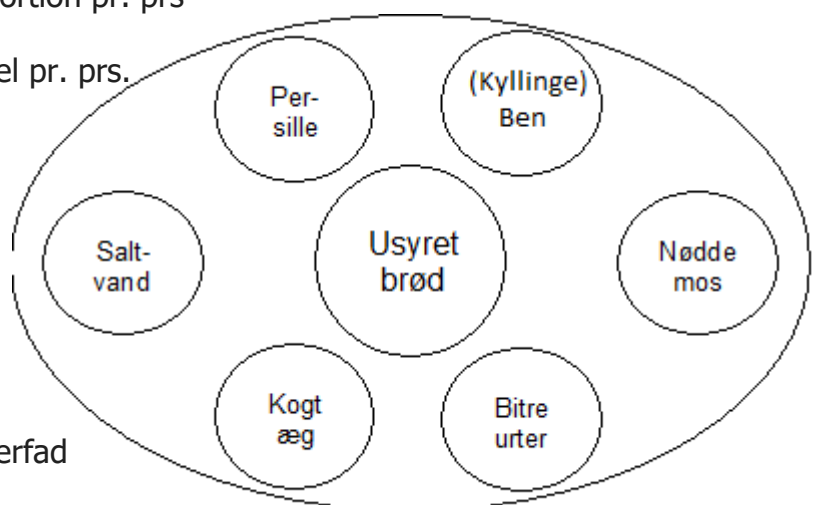
Seder fadet

Ingredienserne, der skal bruges under ritualen, anrettes på store fade i rustfrit stål, sådan at ca. 10 deltagere deler et fad.

På fadet lægges tre usyrede brød i midten. På fadet rundt om brødene placeres små skåle eller glas med 6 forskellige ting i følgende rækkefølge: kyllingebein, nødde/figenmos, selleristængler, hårdkogte æg (brændte) saltvand og persille.

Ingredienser til ritualen

- * Frisk persille – beregn en lille portion pr. prs
- * Nøddemos (charoset)– beregn en lille portion pr. prs
- * Selleristængler – beregn en kort stængel pr. prs.
- * et par æg pr. fad
- * Salt (til saltvand)
- * Vin – blandes med vand i forholdet 1:1.
– beregn et glas pr. deltager
- * 2-5 Kyllingebein til at ligge på hvert sederfad

Tilberedning af mad

* Nødde/figenmosen (Charoset) skal røres op med lidt vand (evt. i foodprocessor), så det får en passende konsistens (som leverpostej). Søg på google for opskrifter

* Æggene koges (hårdkogte) og pilles og brændes over et lys så de får en sort farve

* Kyllingebeenene kan pilles fra hot-wings

Usyrede brød (matzot) – ca. 12 stk. (OBS man kan også bruge knækbrød)

Ingredienser:

2,5 dl. vand

0,5 dl. olivenolie

1 tsk. salt

450 g. hvedemel

1. Ovnens tændes på 225°C

2. Vand, olie og salt hældes i en skål

3. Halvdelen af melet tilsættes og røres godt sammen med væsken.

4. Mel tilsættes lidt efter lidt, indtil dejen har en passende konsistens og ikke klistrer. Dejen æltes grundigt.

5. Dejen deles i 12 klumper.

6. Hver klump rulles ud til en tynd, rund pandekage på ca. 20 cm. i diameter.

7. Brødene bages 8-9 min. midt i ovnen til de "bobler" op og bliver en smule brune på oversiden.

Et jødisk påskemåltid sammen med Jesus - ledervejledning

Velkomst og introduktion

Lederen:

Velkommen til et festmåltid - et påskemåltid i Jesu navn.

Til indledning læses Sal. 22, 31b-32.

For han greb ind. Derfor har jøderne i over 3000 år fejret påske. Derfor fejrer vi i dag påske. Gud greb ind.

Bøn

Himmelske Gud, vi takker dig for, at du har grebet ind her i verden. Gennem dit folk og gennem din egen søn, Jesus Kristus. Herre Jesus, vi takker dig for, at du kom til jord for at være det endegyldige offer også for al vores synd. Hellige Ånd, vi beder dig om, at du vil gribe ind i hver vores liv i aften, så påskens budskab må få lov at fylde vores hjerter.

Lederen

Påskemåltidet er en ældgammel tradition, der går mere end 3000 år tilbage i tiden. Det første påskemåltid blev holdt den sidste aften, israelitterne var i Egypten, inden de drog ud af landet under Moses' ledelse. Efter udvandringen af Egypten befalede Gud, at israelitterne hvert år skulle holde et påskemåltid til minde om frelsen fra slaveriet i Egypten. Det har de fromme i Israel gjort lige siden.

Jesus og disciplene fejrede også påskemåltidet. Sidste gang Jesus fejrede påskemåltidet her på jorden, var skærtorsdag aften. Da var Jesus sammen med disciplene, og under påskemåltidet indstiftede han nadveren.

Det påskemåltid, som vi nu skal fejre sammen, foregår i store træk på samme måde som det påskemåltid, Jesus og disciplene fejrede skærtorsdag aften i Jerusalem.

Men vores påskemåltid er ikke et jødisk påskemåltid. Vi er kristne, og vi vil fejre et kristent påskemåltid, hvor vi både vil mindes den allerførste påske, hvor Gud førte Israels folk ud af Egypten, og den påske for 2000 år siden, hvor Jesus døde for os, og dermed forløste os fra slaveriet under synden, døden og det onde. Ligesom Gud forløste israelitterne fra slaveriet i Egypten, sådan har Gud forløst os fra vores slaveri. Gud han ønsker at vi skal tage i mod denne forløsning – også os der er her i aften.

Vi skal læse nogle bibeltekster sammen, vi skal bede sammen, og vi skal synge sammen. Og så skal vi have noget at spise.

Forklaring af sederfadet:

På bordene står der nogle fade med forskellige madvarer, der på forskellig måde indgår i ritualer. Hver ting symboliserer sin helt specifikke ting:

Benene (som skulle være fra et lam) skal minde om påskelammet i Egypten og om at Israel selv er som et lam, som uskyldigt føres til slagtebænken. Grunden at det nu er afgangen er at der ikke findes et tempel og man derfor ikke kan ofre længere.

Nøddemosen, som ved sit udseende minder om mørtlen, som blev brugt til byggevirksomheden i Egypten, da israelitterne måtte udføre trællearbejde for Farao (2 Mos 1,11-14). Den velsmagende masse er traditionelt lavet af æbler, mandler/nødder og kanel. Her benyttes figenmos.

Bitre urter skal minde om, hvordan egypterne gjorde livet surt for israelitterne med tvangsarbejde og forfølgelser.

Persille dyppet i saltvand skal minde om fædrenes tårer, da de var slaver i Egypten, og om det saltvand i Sivhavet, som israelitterne krydsede tørskoet.

Ægget symboliserer det ekstra offer, som blev båret frem i templet på højtiden. Nu er det brændt pga. templet ikke findes mere.

Usyret brød skal minde om hastværket under udvandringen (2 Mos 12,34-39). De tre stykker usyrede brød symboliserer tillige treenigheden – Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd.

Forberedelsen inden påskemåltidet = syndsbekendelsen

Lederen

I Bibelen kaldes påsken også for »de usyrede brøds fest«. I hele påskeugen må Israels folk nemlig kun spise usyret brød (brød, der ikke er gæret eller syrnede). Gær symboliserer ofte i bibelen synd og selvretfærdighed. Inden jøderne kunne fejre påsken skulle de bekende deres synd og et tegn herpå var, at jøderne, inden de afholdt påskemåltidet, gjorde hovedrent og fjernede alt gammelt brød.

Det bruger Paulus som et billede på det, vi som kristne også skal gøre.

Deltager læser: 1 Kor 5,7-8

Lederen

Inden vi kan fejre påskefesten, skal vi altså 'rense den gamle surdej ud'. Det gør vi ved at bekende vore synder for Gud og bede om tilgivelse.

Deltager beder

Herre, vi bekender for dig, at vi har syndet i tanke, ord og gerning. Vi bekender for dig, at vi ikke er dig værd, men vi kan ikke undvære dig. Gør med os, ikke efter vor fortjeneste, men efter din nåde og uudgrundelige barmhjertighed. Gå ikke i rette med os, men tilgiv os vor synd og drag du nu ind i vore hjerter, så vi i dig kan finde fred og hvile.

Første bæger vin = helligsens bæger

Lederen

Nu har vi forberedt os og kan gå i gang med festen.

Et af de vigtigste elementer i påskemåltidet er, at man undervejs skal drikke 4 glas vin.

Vinen er symbolet på glæden.

Lederen

Da Jesus fejrede påske med disciplene indgik disse fire glas vin også, og, som vi kommer til at se og opleve, spillede de en meget væsentlig rolle.

Lad os høre, hvordan Jesus og disciplene begyndte påskemåltidet:

Deltager læser

Luk 22,14-18

Lederen

Nu vil vi drikke det første bæger, helligsens bæger.

Når alle har fået, siger vi lovprisningen i kor, og så drikker vi:

Alle siger i kor

Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som skaber vintræets frugt.

[Første bæger drikkes]

Forretten

Lederen

På Jesu tid var det almindeligt at begynde måltidet med en lille 'forret'. Det kunne være lidt grøntsager, der blev dyppet i en dressing. Men ved påskemåltidet dyppede man forretten i saltvand - for at mindes israelitternes bitre tårer under slaveriet i Egypten. Som kristne mindes vi samtidig Jesu lidelser for vores skyld. Som israelitterne gik gennem sivhavet gik Jesus ved sin lidelse og død gennem dødens hav og vandt dermed frihed og evigt liv for os. Lad os inden vi spiser læse om israelitternes tårer under slaveriet og om hvordan Gud udfriede dem, (evt. og derefter om hvordan Gud gennem Messias, Jesus Kristus, også har hørt vores skrig og frelst os fra vores fangenskab også.)

(Deltager læser – kan udelades)

(Evt. Es. 59, 1-2; 15b-20)

Lederen

'Forretten' er persille. I glassene er der saltvand. Værs'go.

[Forretten' spises]

FORTÆLLINGEN OM PÅSKEN I DET GAMLE TESTAMENTE

Lederen

Hovedformålet med påskemåltidet er at mindes Guds frelse. Derfor skal vi nu høre beretningen fra GT, om dengang Gud frelste Israels folk ud af slaveriet i Egypten. Israelitterne var i Egypten i fangenskab, og de skulle bygge byer til Farao. Og fordi Israelitterne blev flere og flere så tvang Farao dem bare til mere hårdt arbejde.

Deltager læser: 2 Mos 1,13-14

Lederen

Nu burde vi sætte en spand mudder ind på bordene, så vi lave mursten og på den måde mindes det, israelitterne blev tvunget til i Egypten. Men det vil vi ikke! I stedet har vi lavet noget spiseligt "mudder" – figenmoset på sederfadet. Det hedder charoset, og det skal vi nu spise for at mindes israelitternes slaveri i Egypten.

Det spiselige "mudder" spises sammen med de bitre urter (selleristænglerne) til minde om, hvordan egypterne gjorde livet surt for israelitterne med tvangsarbejde og forfølgelser.

[Charoset og de bitre urter spises]

En dag da Moses vogter får, kommer Gud til ham i en busk der stod i flammer. Fordi Gud er Hellig, så måtte Moses ikke stå på jorden med sandaler på. Derefter giver Gud Moses en befaling. Lad os høre.

Deltager læser: 2 Mos 3,7-14

Alle synger: Du er den sande jeg er FS3: 24

Men Moses og hans bror Aron gik til Farao, for at han skulle lade Israelitterne gå. Men det skulle blive en sej kamp, hvor Gud virkelig vidste hvem der var Gud.

Lederen

[Lederen fylder sit glas med vin, så han under nævnelser af plagerne kan dyppe sin finger i glasset og dryppe 10 dråber vin ud på en tallerken]

Da Farao ikke ville lade israelitterne rejse, ramte Gud Egypten med 10 plager:

Blod, frøer, myg, fluer, kvægpest, bylder, hagl, græshopper, mørke - og til sidst den værste af alle plagerne død:

Deltager læser: 2 Mos 12,3-13 (i udvalgte afsnit)

Lederen

De fromme jøder har lige siden fejret påske og hver gang mindet hinanden om hvordan Gud havde frelst folket fra fangenskab i Egypten. Men det var ikke bare et mindemåltid. Israelitter skulle ikke bare mindes hvordan Gud havde frelst deres forfædre. Når de fejrede påskemåltidet fik de selv del i udfrielsen. Enhver jøde, der fejrer påskemåltidet skal altså anse sig selv for at have været med i udvandringen af Egypten den første påskemat.

Første del af lovsangen

Lederen

Nu har vi hørt, hvordan Gud frelste Israels folk fra slaveriet i Egypten og at alle jøder kunne regne sig som delagtig heri. Derfor kan og skal vi nu lovsynge Gud, derfor vil vi læse nogle af de salmer som jøderne i dag også fremsiger.

Deltager læser: Salme 113,1-4

Alle synger. Jesus du har gjort mig fri FS3: 111

Alle i kor: Salme 117

ANDET BÆGER VIN = FRIHEDENS BÆGER

Lederen

Efter lovsangen vil vi drikke det andet bæger, frihedens bæger.

Når alle har fået, siger vi igen lovprisningen i kor, og så drikker vi:

Alle siger i kor

Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som skaber vintræets frugt.

[Andet bæger drikkes]

Fortællingen om påsken i det nye testamente

Lederen

Påskelammet reddede israelitterne fra døden i Egypten. Før hørte vi, at NT siger, at »også vores påskelam er slagtet, nemlig Kristus« (1 Kor 5,7). Og Johannes Døbereren sagde også om Jesus, se der er Guds lam som bærer verdens synd. Derfor vil vi nu læse om Jesu død, for os:

Deltager læser: Matt 27,33-50

Deltager læser: Es 53,5-6

Alle synger: Blodet som randt

Spisning af usyret brød

Lederen

Gud befalede Israels folk, at de hvert år ved påskemåltidet skulle spise usyret brød til minde om udvandringen af Egypten. Vi vil også spise usyret brød i aften.

På hver sederfad ligger der tre stykker usyrede brød, der symboliserer treenigheden – Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd. Inden vi spiser af brødet tager vi det midterste brød, det, der symboliserer Gud Søn, og brækker det i to dele, til minde om hvordan Jesus blev knust for vore synder. Den ene halvdel gemmer vi under en serviet til senere.

Resten deles ud så alle får et lille stykke. Når alle har fået et stykke, skal vi hører, hvordan Jesus og disciplene skærtorsdag aften spiste det usyrede brød, hvorefter vi sammen siger mindeordene - og så spiser vi brødet:

Deltager læser: Luk 22,19

Alle siger i kor

"Dette er trængslens brød som Israels folk spiste i Egypten, og som vor Herre Jesus Kristus spiste den nat, han blev forrådt. Lad alle som sulter komme og spise. Lad alle som er i nød komme og tage del i påskemåltidet"

[Det usyrede brød spises]

Lederen

Jesus sagde, at disciplene skulle spise brødet til ihukommelse af ham. Men ligesom at påskemåltidet ikke bare var et mindemåltid, sådan også med nadveren. Jesu ord "ihukomme" betyder ikke minde men delagtighed. Nadveren er ikke mindemåltid for en afdød. Nadveren er delagtighed i det, der skete med Jesus påskemat. Den, der deltager i nadveren skal anse sig selv for at have været med i Jesu død. Han har taget vores skyld derfor er hans død og min død. Det var min straf han bar. Derfor er vi i evighed fri for fordømmelse og straf.

Og derfor skal vi lovsynge Jesus:

Alle synger: "Hil dig frelser og forsoner"

MÅLTID (selve måltidet)

Måltidet indledes med bordvers og afsluttes med takkevers.

'Efterret'

Lederen

På Jesu tid sluttede man måltidet med at spise påskelammet. Men påskelammet måtte kun slagtes i templet i Jerusalem, så i dag har vi selvfølgelig ikke noget påskelam. I stedet for spiser vi som 'efterret' et stykke usyret brød. Vi tager det halve brød frem, som vi gemte før, og deler det ud.

Når alle har fået et lille stykke brød, siger vi lovprisningen i kor - og bagefter spiser vi det:

Alle i kor

Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som frembringer brød af jorden

Tredje bæger vin = velsignelsens bæger

Lederen

Efter at man havde spist, drak man det tredje bæger vin, velsignelsens bæger, sådan også Jesus og disciplene. Vi vil derfor igen fylde glassene. Når alle har fået, vil vi høre, hvordan Jesus og disciplene drak det tredje bæger - og bagefter vil vi sige velsignelsen og drikke vinen:

Deltager læser: Luk 22,20

Alle siger i kor

Velsignet være du, vor Herre og Gud, universets konge, som skaber vintræets frugt.

[Vi drikker vinen]

Anden del af lovsangen

Lederen

Jesu blod frelser os fra dommen - ligesom påskelammets blod frelste israelitterne den første påskemat i Egypten. Derfor har vi grund til at synge lovsange. Matthæus fortæller, at også Jesus og disciplene sluttede påskemåltidet med at synge lovsange, nemlig Salme 115-118 (Matt 26,30). Det vil vi også gøre:

Alle siger i kor: Salme 117

Deltager læser: Salme 115,1-3

Alle siger i kor: Salme 117

Deltager læser: Salme 118,14-17

Alle synger

Herren er min styrke og min lovsang. (2x)

Han blev mig til frelse. (2x)

Herren er min styrke og min lovsang.

Fjerde bæger vin = håbets bæger

Lederen

Gennem alle årene, hvor jøderne har levet spredt ud over hele jorden, har de hvert år sluttet påskemåltidet med ordene »Næste år i Jerusalem«. Vi er også på vej til Jerusalem, nemlig det nye Jerusalem. Lad os høre om det:

Deltager læser: Åb 21,1-4

Lederen

Jesus, han som er alfa og omega, den første og den sidste, begyndelsen og enden, han er den, der siger til os: "Se jeg kommer snart".

Alle beder i kor:

Herre, kom din menighed i hu, så du frier den ud fra alt ondt og fuldender den i kærlighed. Saml den menighed du har helliget fra de fire verdenshjørner ind i dit rige. Lad nåden komme og lad denne verden forgå. Hosianna Davids søn! Kom herre!

Lederen

Vor Herre Jesu Kristi nåde være med os alle. Lad os alle mødes i det nye Jerusalem!

Nu vil vi drikke det 4. og sidste bæger, Håbets bæger.

Lad os fylde glassene og drikke det, efter at vi i kor har sagt lovprisningen:

Alle i kor

Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som skaber vintræets frugt.

[Vi drikker vinen]

Alle i kor: Fadervor...

Alle synger: "Ja, engang mine øjne skal"